

УДК 502:911.37:551.588.7

М. Л. Лазарева
кандидат філософських наук,
в. о. доцента кафедри філософії
Львівського національного аграрного університету

ЕКОТОПІЯ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ АЛЬТЕРНАТИВНОГО УСТРОЮ СУСПІЛЬСТВА

Стан екосистеми нашої планети яскраво демонструє, що обрані людством способи організації суспільного буття, виробництва і споживання продуктів харчування, видобутку енергії і ведення господарства є не лише малоефективними, але й нищівними як для людини, так і для навколишнього середовища. Відповідно, переосмислення взаємовідносин природи та людини, звернення до сталих джерел енергії, інвайронменталізація індивідуальної та суспільної свідомості є вкрай актуальними проблемами, які потребують міждисциплінарного підходу та широкомасштабних досліджень. Користуючись висловлюванням С. Мікі, зауважу, що взаємодоповнюючі «відносини людина-Земля потребують переосмислення людини, яке критикує фальшиву дихотомію, що відмежовує людей від решти природного світу, переосмислення, яке оздоровлює інтимне переплетіння *anthropos* і *kosmos*. Таке переосмислення могло б здійснити перехід від антропоцентричного і антропокосмічного способів буття у світі. <...> Проінтерпретований антропокосмічно, людський вид вплутаний у комплекс взаємозв'язків з рештою природного світу. Наш вид є унікальним, але не відмежованим від космосу» [4, с. 91]. З метою ж подолання загрози вимирання, яка спіткала нашу планету, першочерговим є розроблення плану ефективних дій, що допоможе людству вийти на якісно новий рівень існування і трансформувати суспільне буття.

У контексті зазначеної проблеми цікавими є теорії екотопії, автори яких пропонують закласти в основу суспільства майбутнього принципи етичної взаємодії із природою. Перш за все, зазначу, що ідеї екотопії були розроблені на рівні наукової фантастики та нині не мають своїх аналогів у реальному світі. Так, у 1975 р. у світ вийшла книга Е. Калленбах під назвою «Екотопія: записи і звіти Вільяма Вестона», у якій автор демонструє своє невдоволення загарбницькою політикою людського суспільства у ставленні до природи і робить спробу переосмислити базові принципи організації людського побуту та виробництва. Ї хоча зазначена праця мала успіх, швидше, серед пересічних людей, аніж у наукових колах, однак вона сприяла вкрапленню ідеї екодружелюбного ставлення до навколишнього середовища у масову свідомість. Науковим же обґрунтуванням характеризуються наближені до екотопічних принципи інвайронменталізму, які знайшли своє відображення у працях представників Римського клубу (А. Печеї, Дж. Форрестера, Донелли та Деніса Медовзів, А. Кінга, Б. Гаврилишина, М. Месаровича, Е. Вайцеккера, Г. Паулі, Ч. Херґровса), філософів (Г. Торо, Р. Емерсона, А. Леопольда, Ф. Гваттарі, Ж. Дельоза, А. Несса), екологів (Дж. Лавлока, Т. Лентона, Б. Крайстнера) та інших. Серед українських мислителів варто виокремити В. Вернадського, який інтерпретував Землю як живий організм, здатний самостійно регулювати свою діяльність. Окрім цього, внесок у розроблення принципів поважливості взаємодії людини і природи, а також осмислення ідей фізичної економії зробили С. Подолинський, М. Руденко, Л. Гринів, Ю. Канигін, В. Шевчук та інші.

Тож метою статті є аналіз базових принципів екотопії та основних засад побудови екополісів, визначення перспектив втілення подібних проєктів у реальність й окреслення прогнозів щодо їх функціонування в національних масштабах, характеристика світоглядних орієнтирів людства й особливостей їх переспрямування в екоетичне русло.

Розпочинаючи аналіз екотопії, перш за все, зосередимось на проблемі розселення людей на планеті. Так, рівень урбанізаційних процесів нині сягає досить високої позначки, оскільки мешканці сільської місцевості масово мігру-

ють до міст у пошуках кращої роботи, заробітку, житла, харчування, можливостей тощо. На жаль, часто поза їх увагою залишається той момент, що мегаполіси за своєю суттю є вкрай неефективною формою розміщення індивідів: ці багатомільйонні осередки споживають величезну кількість енергії, яка могла б бути використана з більшою доцільністю, виробляють тисячі тонн сміття, яке вони не здатні переробити, забруднюють повітря викидами численних автомобілів та підприємств, без яких місто не зможе функціонувати тощо. У разі ж аварійної ситуації сотні тисяч людей опиняються у безпорадному стані й змушені покійно чекати на порятунок. Парадоксально, що люди віддають перевагу тому, щоб тіснитись на загазованому, засміченому, обмеженому клаптику землі, полишаючи просторі (часто родючі) території, які могли б забезпечити їх усім необхідним за умови раціонального та зваженого підходу до обробітку землі. Відповідно, одним із принципів побудови екополісів є таке розселення людей, яке гарантує усім громадянам зручний рівноправний доступ до джерел енергії і продовольства, однак дає змогу уникнути їх вразливої згуртованості в анонімну масу, що проживає на обмеженій території.

Важливо, що переїзд до міста далеко не завжди сприяє підвищенню рівня щастя людини. Так, А. Несс у своїй праці «Екологія, спільнота та стиль життя: нарис екософії» наводить результати норвезьких досліджень: «У 1975 було проведено опитування громадської думки, яке показало, що троє з чотирьох норвежців вважають стандарт життя у Норвегії занадто високим. «Більш ніж 80% опитаних висловили думку, що подальше зростання виробництва, доходу і споживання означатиме більше матеріалізму, більше непотрібних товарів, більше стресу та загрози здоров'ю на робочих місцях, більше забруднення та більше нелюдських міст» [5, с. 89]. Показово, що, за даними Всесвітнього рейтингу країн за рівнем щастя населення у 2017 р., Норвегія посіла перше місце [6, с. 20]. З огляду на дані дослідження, зауважу, що життя в густонаселеному урбанізованому районі часто супроводжується для індивіда втратою власної ідентичності, анонімністю, жертвуванням дорожочинним дозвіллям, відвертим спілкуванням чи сімейними цінностями, розчиненням у масі та затьмаренням критичного мислення стереотипами. Окрім цього, переїзд до технолізованого міста має ще одну особливість, яка негативно позначається на особистості – це розрив між людиною та природним середовищем, викорінення ідеї нерозривного зв'язку між цими елементами. Як наслідок, мрії багатьох людей про краще життя губляться у байдужому, галасливому, механізованому світі незнайомих.

Досліджуючи проблеми, з якими зустрічаються індивіди в результаті нераціонального розселення, Е. Калленбах, автор екологічної утопії, вбачає вихід зі згаданої ситуації у поєднанні переваг міста та села. Згідно із мислителем, мегаполіси варто модифікувати, оскільки вони, на відміну від поселень селищного типу, передбачають анонімність, яка шкодить справі та відчужує людей одне від одного. Сільські ж населені пункти, зі свого боку, є технологічно та структурно гірше розвиненими, аніж міста, в яких нині зосереджується як інтелектуальний, так і виробничий потенціал. Відповідно, людські поселення майбутнього – екополіси – сконструйовані за допомогою енерго- та екологічних технологій, мають організовуватись на кшталт невеликих громад, які дадуть людям можливість говорити, співпереживати, бути зацікавленими і небайдужими, відчувати свою спорідненість з іншими, відповідальність за їх життя та добробут. У своїй праці Е. Калленбах наголошує,

що екоотопіанці мають усвідомлювати усе, що відбувається навколо них, а не жити порожнім життям, позбавленим будь-яких свідомих міркувань стосовно оточуючого їх світу, адже лише у такий спосіб можна розбудувати гармонійно збалансоване суспільство.

Описана Е. Калленбахом екоотопія заслуговує на увагу не лише тому, що популяризує ідею толерантного ставлення до життя в усіх його проявах, але й тому, що містить низку практичних рекомендацій для перебудови існуючого суспільства. Е. Калленбах у своєму інтерв'ю телевізійному проекту «Мережа екологічних опцій» зазначає, що чи не найбільш вагомим передумовою процвітання людського суспільства є досягнення всезагального консенсусу, адже лише таким способом можна змінити систему. Так, недостатньо просто знецінити ідею чи товар, окрім цього, потрібно об'єднати зусилля для того, аби видозмінити усталені стандарти та підтримати прийняте рішення у масштабах цілої держави. Автор переконаний, що наймовірно потужний потенціал, здатний трансформувати усталені стереотипи, має саме спільнота пересічних громадян: наприклад, якщо особа припинить їсти певний продукт, визначений нею як шкідливий/неякісний, із заміною його на інший, завдяки комунікації між людьми з'явиться ще кілька десятків/сотень споживачів, які скопіюють її досвід, і зрештою ми отримуємо повністю видозмінений супермаркет [1]. Тож, найпростіше і найефективніше рішення – розпочати зміни з себе (поїхати на роботу на велосипеді, встановити у власному будинку енергоефективні технології, озеленювати присадибні ділянки, запровадити домашню систему обов'язкового сортування сміття, відмовитись від споживання попередньо обробленої їжі тощо). У подальшому подібні індивідуальні рішення варто вивести на рівень кооперативного об'єднання сусідів, налагодити зв'язок з органами міської влади, і, зрештою, забезпечити реалізацію перспективних проектів на національному рівні.

Аналізуючи ситуацію у США, Е. Калленбах зауважує, що у цій країні на локальному рівні ековідповідальна поведінка починається саме зі звичайних мешканців, яким не подобається сморід у повітрі, сміття на вулицях, хімічний склад харчів, які вони споживають тощо. У разі зіткнення з проблемою, люди її обговорюють, гуртуються та за необхідності звертаються до державних органів із метою з'ясувати, що відбувається і що можна зробити для того, аби вирішити питання [1]. Влада, зі свого боку, реагує відповідно до запитів населення. Цей момент є вкрай важливим, оскільки демонструє, що видозміни в суспільстві починаються саме з пересічного населення, а не з верхівки державних органів, і, будучи зацікавленими, індивіди можуть змінити курс, який їм більше не видається доцільним. Таким чином, позицію Е. Калленбаха можна резюмувати гаслом «Думай глобально! Дій локально!»

У цьому контексті дещо відмінною є позиція А. Несса, який вважає, що плідними є не одноосібні виклики проти системи, а «активне пов'язування свідомості та зміни стилю життя із прямими діями. Спроби змінити стиль життя не можуть чекати на впровадження політики, яка надає такій зміні більшої чи меншої обов'язковості. Вимога спочатку створити «нову систему» є помилковою та може призвести до пасивності. Це ж стосується вимоги спочатку змінити особистий стиль життя і подальшої ізоляції від політичних дій. Ці дві зміни мають протікати одночасно. Зміни мають бути внутрішніми і зовнішніми, все в одному» [5, с. 89]. З цього приводу зауважує, що внесок локальних територіальних общин у збереження та відновлення екосистеми Землі беззаперечно є цінним, однак надто мізерним у масштабах планети. Заради власного добробуту людству вже нині необхідно було б значно низити викиди парникових газів в атмосферу, однак відсутність більш жорстких законодавчих актів, які б стимулювали цей процес, досі не затверджено. Рекомендаційний же характер постанов і закликів до індивідуальної відповідальності, на жаль, не є достатньою базою для реорганізації усталених способів виробництва. Відповідно, ініціатива громадян має не лише заохочува-

тись, але й надійно підтримуватись і доповнюватись органами державної влади. Як зазначалось вище, важливим завданням є досягнення всезагального консенсусу стосовно питання порятунку нашої домівки та свідомого підходу як пересічних індивідів, так і державних органів до реалізації відповідних дій.

Продовжуючи характеристику базових засад екоотопії, наведу тезу А. Маршала: «Міста розвиваються чудово лише тоді, коли громадяни саджають дерева, тінню від яких вони не зможуть насолодитись» [3]. Однак саме така постановка питання і зупиняє інвесторів від вкладання коштів у ті проекти, які продемонструють свою ефективність у віддаленій перспективі. Е. Калленбах з цього приводу влучно наголошує, що хоч ековідповідальна поведінка й винагороджується матеріально, виявляється це не у зростанні доходів, а у зменшенні рівня майбутніх витрат. У книзі автора зазначається, що під час прийняття рішення щодо доцільності того чи іншого капіталовкладення людина зазвичай не враховує ті витрати, які постануть перед нею у майбутньому, вже після реалізації проекту: ми не передбачаємо у бізнес-плані кошти на лікування особи, яка постраждала від вживання неякісних харчів, на переробку чи знищення виробничого сміття, на збереження чи відновлення тваринного і рослинного світу, життя представників яких опинилось під загрозою вимирання, на відновлення клімату, який змінився в результаті нераціонального господарювання тощо. Так, на запитання одного з героїв книги про те, чому громадський транспорт не обслуговується водіями чи контролерами, або чому велосипеди не передбачають плату за користування ними, мешканець екоотопії відповів, що вартість проїзду вже включена у податки, а оплата роботи водія коштуватиме місту значно дорожче. Що ж стосується велосипедів, то вартість кількох викрадення із них буде нижчою за підтримку функціонування охоронних систем на відокремлених паркувальних майданчиках [2, с. 12–13]. Таким чином, одним із принципів екоотопії є не лише максимально ефективний розподіл та використання наявних ресурсів, але й передбачення майбутніх витрат. Екоотопія спрямована на прийдешнє, вона враховує потреби майбутніх поколінь, закликає використовувати біомасу правильно та ефективно, не руйнуючи екосистему планети, а збагачуючи її.

Принадно зауважу, що хоча у часи написання Е. Калленбахом своєї праці рівень розвитку технологій не міг забезпечити підтримку існування глобального масового суспільства, однак, незважаючи на це, автор переконаний, що, скажімо, проблема голоду у країнах зовсім не агрономічна чи технічна, а корініться у квалітеті політичної та соціальної системи. Так, їжа, одяг, електроніка тощо псується/виходять з моди/викидаються, у той час як у багатьох країнах люди голодують та не можуть придбати товари першої необхідності. Окрім цього, в сучасних суспільствах вкрай неефективно використовується простір: замість того, аби економити час, енергію та кошти шляхом раціонального облаштування робочих та відпочинкових місць, індивіди марнують зазначені цінності на переміщення між віддаленими одне від одного спортивними комплексами, галереями, дитячими майданчиками, домівками, офісними приміщеннями, або загромождають територію численними спорудами, призначеними для індивідуального користування. Конвеєрне ж виробництво та масова культура, у свою чергу, популяризують потяг до накопичення матеріальних благ і міцно вкорінюють у свідомості індивіда зв'язок між кількістю придбаних товарів та рівнем щастя. Відповідно, у таких суспільствах зречення загармає усі інші цінності, стимулює нераціональне споживання, розпоршує енергетичний потенціал.

На протиположність цьому, екоотопічні устої передбачають економію та свідомий підхід до розподілу продукції, наполягають на викориненні консюмеристських установок зі свідомості індивіда. Людина майбутнього не має бути байдужим членом спільноти, основною метою якого є прагнення розваг та задоволення швидкоплинних бажань. Додатково Е. Калленбах орієнтує екоотопіанців на стабільність, спон-

таність, свободу, емоційну експресію, соціальну відповідальність [1]. А. Маршал, проаналізувавши написані у різні часи утопічні теорії, зазначає, що завичай ціннісний вимір утопії відображається у тому, що «соціальна гармонія та справедливість симбіотично поєднані із персональною свободою. Мир і любов подолали війну та ненависть. Матеріальний достаток було досягнуто для усіх людей, не вдаючись до жадібності чи експлуатації. Робота, якщо вона існує, майже завжди приємна, а людське життя майже завжди приносить насолоду. Рівність між людьми, в одній формі чи іншій, плекається та шанується, разом із правами кожного індивіда» [3]. Також автор пропонує долучити до цих цінностей екологічно-етичні принципи співжиття з усіма живими організмами на планеті. Однак вбудовування перелічених вартостей в індивідуальну свідомість передбачає радикальні зміни усіх галузей суспільства й усвідомлення необхідності термінової трансформації чинного ладу.

На жаль, на шляху до досягнення вищезазначеної мети стоїть багато перешкод, однією з яких є прикрий недолік людського світогляду, який виявляється у прагненні індивіда абсолютизувати ту чи іншу цінність, впадаючи у крайнощі й не помічаючи взаємопереходу між протилежностями. Так, безпелеяційне вкорінення уявлення про людину як унікальну істоту, покликану перетворювати природу відповідно до своїх потреб та вподобань, виливається у кризу, наслідки якої стають життєнебезпечними як для «продукту перетворення», так і для самої людини. З іншого боку, централізація природи до природного начала в людині загрожує наслідками іншого ґатунку – виродженням людського духу. Створення ж суспільства навколо технологій та постулювання останніх як центральної опори для підтримки людського світу містить у собі загрозу дегуманізації індивіда та девальвації природи як невід'ємного елементу життя. Тож С. Мікі має рацію, коли стверджує: «Будь-коли, як дещо отримує особливу перевагу «центральної» позиції, інші істоти стають периферійними, підлеглими, маргіналізованими. Антропоцентричні перспективи турбуються про людську екзистенцію, водночас ігноруючи чи експлуатуючи нелюдські організми та екосистеми, а неантропоцентричні позиції мають обернену проблему – турбуються про не-людей, ігноруючи людські інтереси, та навіть стають антигуманними чи мізантропічними» [4, с. 91]. Таким чином, у сучасному світі радикальні антропоцентризм, природоцентризм чи техноцентризм не мають права на існування й мають бути переосмислені у напрямі їх гармонійного поєднання.

Цікаво, що у світі, хоч і поодинокі, все ж є приклади вдалого впровадження екоєфективних технологічних інновацій у природне середовище, які не лише не руйнують останнє, але й розширюють сферу свободи людини, звільняючи населення від енергетичної, політичної та економічної залежності. Так, Ієрро – один із Канарських островів – набув популярності не завдяки своїм пляжам та різноманітним розвагам для туристів, а завдяки своєму екодружелюбному виробництву, використанню енергії з відновлюваних ресурсів, а також переспрямуванню туристичного бізнесу в екологічне русло. Показово, що у питаннях охорони середовища свого існування влада острова та пересічні громадяни змогли дійти загального консенсусу та наблизитись до екологічних ідеалів. Останні, щоправда, поки що на теоретичному рівні, закладаються й у проекти реорганізації виробництва та систем видобутку й споживання енергії країн євразійського континенту. Й попри те, що вони не реалізовані, а, швидше, знаходяться на стадії обговорення, все ж дедалі помітнішою стає позитивна динаміка. Зокрема, науковці Данії і Німеччини вважають, що модернізацію суспільства слід розпочати зі зміни інфраструктури виробничих об'єктів, децентралізації підприємств із переробки відходів та їх розміщення поруч із фермами. Подібне розташування дасть змогу локалізувати енергоресурс (наприклад, станцію вироблення біогазу), не витрачаючи кошти на транспортування відходів, налагодження системи багатокілометрових провідників, їх ремонт, нейтралізацію довготривалих збоїв процесу

виробництва у разі аварійної ситуації тощо. Окрім цього, важливим елементом запобігання руйнації екосистеми дослідники вважають перехід таких важкоавомобілів, як виробництво, житловий комплекс і транспортна система, до використання енергії відновлюваних ресурсів (сонячних панелей, вітрових електростанцій, енергії хвиль тощо). На жаль, незважаючи на переконливі аргументи на користь енерго- та екоєфективності цих проєктів, їх втілення у реальність у загальнонаціональних масштабах переважно зустрічає відсутність зацікавленості з боку інвесторів, оскільки миттєвий прибуток та вже налагоджена система надходження капіталу цінується останніми більше, ніж майбутня вигода та економія. І знову ми маємо справу із тим, що на шляху людства до екологічно-свідомої поведінки та становлення екоотопії стоїть не спроможність технологій чи наукової галузі забезпечити подібну трансформацію, а розхитана система цінностей, егоїзм, нігілістичні спрямування та розчиненість у масі людей, з якими особу не пов'язує почуття довіри, поваги та спільності буття.

Отже, на основі проведеного аналізу визначимо екоотопію як альтернативний спосіб влаштування суспільства, в основі якого лежить ідея збалансованої взаємодії між людиною та природою, яка передбачає викорінення споживачього ставлення до навколишнього середовища та створення бази для нового типу світогляду – антропокосмічного. Для побудови подібного суспільства необхідними є активізація природоохоронних дій як із боку окремого індивіда, так і з боку органів державної влади, впровадження системи виховання, яка змалечку плекатиме особистість у традиціях екологічної етики та знищуватиме хибне уявлення про те, що часта визначається кількістю накопичених речей та миттєвим задоволенням нерациональних бажань. Одними ж із першочергових завдань у процесі наближення людства до екологічного ідеалу є об'єднання індивідуальних зусиль задля досягнення спільного блага, видозміна принципів організації власного побуту, переосмислення життєвих пріоритетів, свідомий підхід до проблеми екологічної загрози та нерозважливого використання енергії і продуктів. Важливу роль у процесах поширення подібних екотенденцій та інвайронменталізації людської свідомості можуть зіграти засоби масової інформації та поп-культура, які, за умови правильного використання, здатні популяризувати екологічно-свідомий підхід до життя та діяльності. Інструменти ж впливу та потенціал зазначеної сфери у процесі порятунку життя на планеті заслуговують на більш детальний аналіз, який планується реалізувати у подальших дослідженнях.

Література

1. Callenbach E. Ecotopia Than & Now // The interview for Ecological Options Network. – Seattle, 1982 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=tYc9myGMmTc>.
2. Callenbach E. Ecotopia : the notebooks and reports of William Weston / E. Callenbach. – Berkely : Heyday / Banyan Tree Books, 2004. – 172 p.
3. Marshall A. Ecotopia 2121 : A Vision for Our Future Green Utopia – in 100 Cities / A. Marshall. – New York : Arcade Publishing, 2016. – 320 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://books.google.com.ua/books?id=jQGMDAAAQBAJ&pg=PT16&lpg=PT16&dq=ecotopia+2121+introduction&source=bl&ots=mJK61bEfas&sig=C1zzxzM83lSE9whfv0tkM6q3EMc&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwic68mE-FYp0KHxVfDKUQ6AEIUDAG#v=onepage&q=ecotopia%202121%20introduction&f=false>.
4. Mickey S. Whole Earth Thinking and Planetary Coexistence : Ecological wisdom at the intersection of religion, ecology, and philosophy / S. Mickey. – New York : Routledge, 2016. – 164 p.
5. Naess A. Ecology, Community and Lifestyle : Outline of an Ecosophy / A. Naess. – Cambridge University Press, 1993. – 223 p.
6. World Happiness Report 2017 / J. Helliwell, R. Layard, J. Sachs. – New York : Sustainable Development Solutions Network, 2017. – 184 p.

Анотація

Лазарева М. Л. Екологія: філософський аналіз альтернативного устрою суспільства. – Стаття.

У статті проаналізовані проблеми, з якими зустрілось людське суспільство на сучасному етапі свого розвитку, а також описано перспективи видозміни наявного ладу у напрямі ідеалів екології. Зазначено, що для побудови подібного суспільства необхідними є активізація природоохоронних дій як із боку окремого індивіда, так і з боку органів державної влади, впровадження системи виховання, яка змалечку плекатиме особистість у традиціях екологічної етики та знищить хибне уявлення про те, що щастя визначається кількістю накопчених матеріальних благ. Розкрито базові принципи побудови екополісів, особливості їх функціонування, переваги порівняно з містами сучасності. Акцентовано увагу на труднощах, які виникають у процесах інвайронменталізації свідомості людини і викорінення консьюмеристського світогляду сучасної маси.

Ключові слова: екологія, екополіс, інвайронменталізація свідомості, антропокосмічний світогляд, енергоефективність.

Аннотация

Лазарева М. Л. Экология: философский анализ альтернативного устройства общества. – Статья.

В статье проанализированы проблемы, с которыми столкнулось человеческое общество на современном этапе своего развития, а также описаны перспективы преобразования существующего строя по направлению к идеалам экологии. Указано, что постройка такого общества требует активизации природоохраняющих действий как со стороны отдельного индивида, так и со стороны органов государственной власти,

внедрения системы воспитания, которая с детства будет лепить личность в традициях экологической этики и уничтожит ложное представление о том, что счастье определяется количеством накопленных материальных благ. Раскрыты базовые принципы построения экополисов, особенности их функционирования, преимущества по сравнению с городами современности. Акцентируется внимание на трудностях, которые возникают в процессах инвайронментализации сознания человека и искоренения консьюмеристского мировоззрения современной массы.

Ключевые слова: экология, экополис, инвайронментализация сознания, антропокосмическое мировоззрение, энергоэффективность.

Summary

Lazareva M. L. Ecotopia: philosophical analysis of the alternative organization of society. – Article.

The paper analyzes the problems which human society encountered with at the present stage of its development, and describes the prospects of transforming the existing system towards the ideals of ecotopia. It is specified that construction of such a society requires the revitalization of both individual and public authorities' environmental actions, the implementation of education system, that will cherish a child in the traditions of environmental ethics and destroy the false notion that happiness is determined by the amount of accumulated material things. The basic principles of ecopolises construction, features of their functioning, and advantages in comparison with modern cities are revealed. The attention is focused on the difficulties that arise in the processes of environmentalisation of human consciousness and eradication of mass' consumerist worldview.

Key words: ecotopia, ecopolis, environmentalisation of consciousness, anthropocosmic worldview, energy efficiency.